

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

پایان نامه کارشناسی ارشد برنامه ریزی آموزشی

عنوان:

ارزیابی درونداد و فرآیند آموزشی مدارس متوسطه شهر زاهدان در سال تحصیلی ۹۳-۹۲

استاد راهنما:

دکتر حسن ملکی

استاد مشاور:

دکتر یحیی مهاجر

پژوهشگر:

ایوب عبد الهی

۱۳۹۳

فهرست مطالب

فصل اول: کلیات پژوهش

مقدمه	۲
بیان مسأله	۵
اهمیت و ضرورت پژوهش	۷
اهداف پژوهش	۱۰
هدف کلی	۱۰
اهداف جزئی	۱۰
سوالها یا فرضیه های پژوهش	۱۲
تعاریف نظری و عملیاتی واژه ها و اصطلاحات پژوهش	۱۳

فصل دوم: ادبیات و پیشینه پژوهش

مقدمه	۱۴
تعاریف و دیدگاههای ارزشیابی آموزشی	۱۴
تاریخچه پیدایش و تحول ارزشیابی آموزشی	۱۹
مقایسه ارزشیابی با چند مفهوم دیگر	۲۲
ارزشیابی و اندازه گیری	۲۲
ارزشیابی و پژوهش	۲۳
ارزیابی و ارزشیابی	۲۴
هدف ارزشیابی	۲۵
انواع الگوی های ارزشیابی و دسته بندی آنها	۲۶
منبای پیدایش الگوی سیپ (Cipp) و تاریخچه آن	۲۷
الگوی ارزشیابی سیپ (Cipp)	۲۸
ارزیابی زمینه	۲۸
ارزشیابی درونداد	۲۹
ارزشیابی فرآیند	۲۹

۳۱ دسته بندی ارزشیابی ها آموزشی در قالب و الگوهای مختلف
۳۳ الگوهای ارزشیابی برخاسته از رویکردهای طبیعت گرایانه، مبتنی بر مشارکت کنندگان
۳۳ آموزش متوسطه در ایران
۳۵ دوره متوسطه دوره تعیین جهت تحصیل
۳۵ منابع تعیین هدف برنامه درسی دوره متوسطه
۳۶ اصول تعیین اهداف دوره متوسطه
۳۷ آشنایی با اصول دوره متوسطه در ایران
۴۱ نیازهای اساسی جوانان در دوره ی متوسطه
۴۲ ویژگی های یک دبیر خوب در دوره ی متوسطه
۴۳ تقسیم بندی دروس دوره متوسطه
۴۳ ویژگی های محتوا در برنامه درسی دوره متوسطه
۴۴ راهبردهای یاددهی-یادگیری در آموزش متوسطه
۴۵ دروندادها و فرآیندهای مطلوب دوره متوسطه(استانداردها)
۵۱ الف) تحقیقات انجام شده در ایران
۵۶ ب) تحقیقات انجام شده در خارج از کشور

فصل سوم: روش شناسی پژوهش

۵۸ روش تحقیق
۵۹ جامعه آماری پژوهش
۵۹ حجم نمونه و روش نمونه گیری
۶۰ ابزارهای پژوهش
۶۰ روش تعیین اعتبار و پایایی ابزار پژوهش
۶۳ توضیحات پرسشنامه ها و نحوه ی نمره گذاری
۶۴ روش تجزیه و تحلیل داده ها

فصل چهارم: تجزیه و تحلیل داده ها

۶۵ مقدمه
۶۷ پاسخ به سوالات

فصل پنجم: بحث و نتیجه گیری

۸۹.....	یافته ها و تفسیر سوالات پژوهش
Error! Bookmark not defined.....	نتیجه گیری
Error! Bookmark not defined.....	محدودیت های پژوهش
Error! Bookmark not defined.....	پیشنهادات
Error! Bookmark not defined.....	الف - پیشنهادهای پژوهشی
Error! Bookmark not defined.....	ب) پیشنهادهای کاربردی
Error! Bookmark not defined.....	منابع

فهرست جداول

- شاخص ها و استانداردهای دوره دوم متوسطه (درونداد)..... ۴۵
- شاخصها و استانداردهای دوره دوم متوسطه: فرآیند ۴۶
- جدول (۴-۱): آمار توصیفی مربوط به رتبه علمی دبیران..... ۶۷
- جدول(۴-۲): آماره های توصیفی مربوط به ۵ سوال اول پرسشنامه دبیران..... ۶۸
- جدول(۴-۳): مربوط به میانگین بدست آمده برای دبیران ۶۹
- جدول(۴-۴): آمار توصیفی سوالات مربوط به پرسشنامه دبیران ۷۰
- جدول(۴-۵): میانگین مربوط به دبیران..... ۷۰
- جدول (۴-۶): آمار توصیفی سوالات مربوط به پرسشنامه دانش آموزان ۷۱
- جدول (۴-۷): میانگین مربوط به دانش آموزان ۷۲
- جدول (۴-۸): آمار توصیفی سوالات مربوط به پرسشنامه دبیران ۷۳
- جدول (۴-۹): میانگین مربوط به دبیران ۷۳
- جدول (۴-۱۰): آمار توصیفی سوالات مربوط به پرسشنامه دانش آموزان ۷۴
- جدول (۴-۱۱): مربوط به دانش آموزان ۷۴
- جدول (۴-۱۲): میانگین مربوط به مدیران ۷۵
- جدول (۴-۱۳) میانگین دانش آموزان ۷۶
- جدول (۴-۱۴): میانگین مربوط به دانش آموزان ۷۶
- جدول (۴-۱۵): آمار توصیفی سوال ۱۶ پرسشنامه دانش آموزان ۷۷
- جدول (۴-۱۶): میانگین مربوط به دانش آموزان ۷۸
- جدول (۴-۱۷): سوال ۲۲ پرسشنامه دبیران ۷۹
- جدول (۴-۱۸): میانگین بدست آمده برای دبیران ۷۹
- جدول (۴-۱۹): آمار توصیفی سوالات مربوط به پرسشنامه مدیران ۸۰
- جدول (۴-۲۰): میانگین مربوط به دانش آموزان ۸۰
- جدول (۴-۲۱): میانگین مدیران ۸۱
- جدول (۴-۲۲): میانگین مدیران ۸۲
- جدول (۴-۲۳): میانگین دانش آموزان ۸۳

- جدول (۴-۲۴): میانگین مدیران ۸۴
- جدول (۴-۲۵): مربوط به دبیران ۸۴
- جدول (۴-۲۶): میانگین مربوط به دبیران ۸۵
- جدول (۴-۲۷): جدول مربوط به دانش آموزان ۸۶

فصل اول
کلیات پژوهش

چکیده

هدف از این پژوهش ارزیابی درونداد و فرآیند آموزشی مدارس متوسطه شاخه نظری شهر زاهدان می باشد که در ضمن الگوی ارزشیابی سیپ انجام گرفته است. بر این اساس سوالات پژوهش در سطح دروندادی و فرآیندی که در سطح درونداد شامل ارزیابی دبیران، دانش آموزان، برنامه درسی، امکانات و تجهیزات و بودجه؛ و در سطح فرآیند شامل ارزیابی فرآیند یادد - یادگیری، ساحتی - سازمانی و پشتیبانی مطرح شده اند. جامعه آماری این پژوهش شامل ۵۳ نفر مدیر، ۵۱۰ نفر دبیر و ۸۲۲۱ نفر دانش آموز انتخاب شده اند که از بین این سه جامعه آماری ۴۵ نفر مدیر، ۲۲۰ نفر دبیر و ۳۶۷ نفر دانش آموز به صورت تصادفی به عنوان نمونه انتخاب کرده اند. ابزار اندازه گیری در این تحقیق شامل سه پرسشنامه می باشد که پرسشنامه اول مربوط به مدیران که حاوی ۲۸ گویه، پرسشنامه دوم مربوط به دبیران که شامل ۲۸ گویه و پرسشنامه آخر مربوط به دانش آموزان که در برگیرنده ۱۹ گویه می باشند. پرسشنامه های این تحقیق در حالت کلی از ۷۵ سوال که در تقسیم بندی جزئی شامل ۲۹ سوال دروندادی و ۴۶ سوال فرآیندی می باشد. که ضریب پایایی پرسشنامه مدیران ۰/۶۴، دبیران ۰/۹۲، و دانش آموزان ۰/۹۱. تعیین شده است. برای تجزیه و تحلیل داده ها از آمار توصیفی یعنی فراوانی، میانگین و انحراف استاندارد و نمودار استفاده شده است. نتایج آماری پژوهش نشان داد که دروندادهای مدارس متوسطه شاخه نظری شهر زاهدان شامل دبیران در مقوله های سطح تحصیلات، ارتباط رشته تحصیلی با رشته مورد تدریس، استفاده از روشهای تدریس متنوع؛ در وضعیت مطلوب، دانش آموزان در زمینه میزان رضایت از دبیران، آگاهی از انتخاب رشته تحصیلی در وضعیت نسبتاً مطلوب، ساختار برنامه درسی و انطباق آن با دوره متوسطه در وضعیت مطلوب، امکانات و تجهیزات مدارس در وضعیت نسبتاً مطلوب، بودجه یا سرانه واریزی به مدارس متوسطه در وضعیت کاملاً نامطلوب در سال تحصیلی ۹۳-۹۲ می باشد. و فرآیندهای آموزشی مدارس متوسطه شامل فرآیند یاددهی - یادگیری که در بردارنده رابطه دبیران با دانش آموزان در زمینه های تدریس، اخلاق، همدردی، احترام، توجه و رفع اشکال و رضایت دانش آموزان از دبیران و مدیران در وضعیت مطلوب؛ فرآیند ساختی - سازمانی که شامل تناسب تعدا دبیران با دانش آموزان، تناسب دانش آموزان با تعداد کلاس و محیط آموزشی، وجود مشاور و کتابدار و خدمتگذار در وضعیت مطلوب می باشد و در نهایت فرآیند پشتیبانی مدارس متوسطه که در بر گیرنده کتابخانه، اتاقهای مختلف و متناسب کاربری، نمازخانه، سالن های مطالعه، ورزشی و نمازخانه، کامپیوتر و سایر ملزومات اداری و آموزشی در وضعیت نسبتاً مطلوب ارزیابی گردیدند.

کلید واژه ها: ارزیابی، درونداد، فرآیند، مدارس متوسطه

مقدمه

نظام های آموزشی با رسالت و مأموریت مشخصی به وجود آمده و برای نیل به اهداف معینی تلاش می کنند. آموزش و پرورش کشور ما نیز همچون دیگر نظام های آموزشی دارای اهداف تعریف شده ای است که به عنوان سندی معتبر باید مبنای همه برنامه ها و فعالیت های این حوزه قرار گیرد.

بی تردید دستیابی به این اهداف مستلزم شناسایی، کنترل و رفع موانع و مشکلاتی است که ممکن است اجرای مطلوب فرایندهای آموزشی را تحت تأثیر خود قرار دهد. بدین منظور استفاده از سازو کارهای ارزشیابی شرایط و زمینه های لازم را برای شفافیت عملکرد، پاسخگویی نظام های آموزشی و اطلاع از میزان تحقق اهداف و مقاصد آموزش و پرورش فراهم می نماید.

به عبارت دیگر ارزشیابی آئینه ای می سازد تا تصمیم گیران و دست اندرکاران آموزش و پرورش تصویر روشنی از چگونگی انجام این رسالت خطیر به دست آورند. بر این اساس ضرورت دارد ابتدا عناصر نظام آموزشی به صورت نظام مند مشخص و سپس با استفاده از الگو یا الگوهای مناسب ارزشیابی وضعیت آن ها را تعیین کرد.

بیان مسأله

نقش شگفت آور آموزش در زندگی انسان از زمان گذشته تا امروز بر هیچ کس پوشیده نیست و ضرورت آن نیز تاکنون مورد تردید قرار نگرفته است زیرا آموزش صحیح می تواند فرد را به یادگیری علوم و فنون و سعادت زیبا و مطلوب هدایت کند، و او را در جهت تعالی و رشد سوق دهد تا بتواند از امکان و توانمندی های گوناگون خود در موقعیت ها استفاده کند آموزش علاوه بر بعد یادگیری می تواند آثار پرورشی زیادی داشته باشد و در حقیقت مبنای تربیت سالم را فراهم نماید. (نصرآبادی - نوروزی، ۱۳۸۰)

فرآیند آموزش مدرسه ای از تعامل مؤلفه هایی مانند مدرسه، کلاس، معلم، دانش آموز، موضوع تدریس، یادگیری و غیره شکل می گیرد. پویایی و اثربخشی یا به عکس ایستایی و ناکارآمدی این فرآیند را مشخصه های تعاملی مؤلفه های سازنده نظام آموزش تعیین می کند (بشارت و شمسی پور، ۱۳۸۴). طی ۲۰ سال گذشته، حرکتی جهانی از سوی پژوهشگران، دست اندرکاران و سیاستگذاران برای عوامل مؤثر در کارآمد کردن نظام آموزشی شروع شده است (تدلای و رینولدز، ۲۰۰۰). از زمان شروع این حرکت در دهه ۱۹۷۰ با کارهای بروکور و همکاران

(۱۹۷۹) در آمریکا و کارهای راتر و همکاران (۱۹۷۹) در انگلستان، این حوزه برای احاطه بر مسائل مربوط به پیشرفت تحصیلی، ارزیابی مدارس، مقایسه ویژگی های مدارس کارآمد در سطوح بین المللی و مشکلات ویژه نظام های آموزشی ناکارآمد فعال شده است (دانیل مویس و دیوید رینولدز، ۱۹۴۹).

ارزیابی آموزشی مدارس یکی از مقوله های مهم در نظام آموزش و پرورش است زیرا بیانگر و مشخص کننده پاسخگویی مدارس به نیازهای فرد و جامعه است. به طور کلی ارزیابی فرآیند تعیین، تهیه و گردآوری داده ها و اطلاعات به منظور قضاوت و تصمیم گیری جهت بهبودی است (بازرگان، ۱۳۸۱).

بازرگان (۱۳۸۱) معتقد است در ارزیابی کیفیت هر نظام آموزشی عوامل زیر مورد توجه است:

۱. ارزیابی عوامل درونداد ۲. ارزیابی عوامل فرآیند ۳. ارزیابی برونداد و پیامد. که در پژوهش حاضر به دو عامل درونداد و فرآیند آموزشی در مدارس متوسطه پرداخته می شود که در عامل درونداد به سه عامل مهم یادگیرنده، مدارس و برنامه درسی پرداخته می شود. ارزیابی هر یک از عوامل مذکور می تواند در بهبود کیفیت نظام آموزشی تأثیر بسزایی داشته باشد هدف از ارزیابی یادگیرندگان قضاوت درباره رفتار ورودی آنها در برنامه و دوره های آموزشی، مطلوبیت ویژگیهای آنان در رابطه با مشخصات برنامه های یاد شده، قضاوت درباره پیشرفت تحصیلی آنان، ارزیابی عملکرد یادگیرنده در پایان نیمسال تحصیلی یا پایه های تحصیلی به عنوان بروندادهای واسطه ای می باشد.

مدرسان (دبیران در این پژوهش) به عنوان دومین درونداد اصلی نظام آموزشی منظور می شوند که باید ارزیابی شوند ارزیابی معلمان دارای دو هدف است: الف) ارزیابی تکوینی عملکرد معلمان از طریق ارائه داده های لازم و قضاوت درباره ی تواناییها و مهارتهای آنان و پیشنهاد برای بهبودی ؛ ب) ارزیابی پایانی عملکرد معلمان برای تصمیم گیری های استخدایمی.

برنامه درسی سومین عامل درونداد نیز باید ارزیابی شود تا امکان بهبودی نظام آموزشی فراهم آید. ارزیابی از برنامه درسی می تواند در تمام مراحل تدوین آن انجام شود (Alkin & Lewy, ۱۹۹۱).

بر این اساس، پنج کارکرد برای ارزیابی برای برنامه درسی می توان منظور کرد (Aisner, ۱۹۸۵): ۱. تشخیص مشکلات یادگیری برای توصیه مواد آموزشی مناسب ۲. تجدید نظر در برنامه درسی ۳. مقایسه برنامه ها و برخی

عوامل دیگر نظام آموزشی (سازماندهی مدرسه، تدریس ...)؛ ۴. پیش بینی نیازهای آموزشی ۵. تعیین اینکه آیا هدف های آموزشی تحقق یافته اند.

ارزیابی عوامل دیگر درونداد نظام آموزشی، از قبیل فضای آموزشی، بودجه و غیره نیز از اهمیت برخوردار است اما ارزیابی عوامل فوق الذکر از اولویت ویژه ای برخوردار است به طوری که با ارزیابی آنها و اطمینان یافتن از کیفیت این سه عامل می توان به طور نسبی فراهم آوردن کیفیت در نظام آموزشی را تسهیل کرد (بازرگان، ۱۳۹۱).

در نظام آموزشی می توان سه دسته فرآیند را مورد نظر قرار داد (بولا، ۱۳۶۲؛ به نقل از بازرگان، ۱۳۹۱): فرآیند ساختی-سازمانی؛ فرآیند یاددهی-یادگیری؛ فرآیند پشتیبانی-برقراری امور. در فرآیند ساختی-سازمانی، به عملیات مربوط به سازماندهی نظام آموزشی توجه می شود و منظور این است که درباره نحوه استفاده از منابع به خصوص مطلوبیت مدیریت نیروی انسانی قضاوت می شود. در ارزیابی فرآیند یاددهی-یادگیری درباره ی مطلوبیت راهبردهای یاددهی-یادگیری قضاوت به عمل می آید و سرانجام در ارزیابی فرآیند پشتیبانی-برقراری امور، هدف آن است که درباره مطلوبیت گردش کار در نظام آموزشی و نحوه ی ارائه امور خدماتی که جنبه رفاهی و آماده سازی شرایط مطلوب برای یادگیری را دارد قضاوت به عمل می آید (همان). محقق در این پژوهش به دنبال بررسی مطلوبیت عوامل درونداد و فرآیند آموزشی در مدارس متوسطه شهر زاهدان بر اساس هدفهای تحقیق می باشد.

اهمیت و ضرورت پژوهش

امروزه سرمایه گذاری برای آموزش و پرورش به عنوان یک عامل مهمی در فرآیند توسعه فرهنگی، اقتصادی و اجتماعی مشخص شده است (بیات، فاطمه، ۱۳۸۳). مدارس امروزه انتقال دهنده میراث فرهنگی و ارزشهای حاکم بر جامعه می باشند و از سوی دیگر پاسخگوی نیازهای اجتماعی دانش آموزان برای کسب علم و مهارت ها هستند. بدیهی است که ارزیابی جز جدانشدنی هرگونه فعالیت آموزشی اعم از برنامه ریزی و اجرا می باشد.

امروزه ضرورت توجه به کیفیت و ارتقاء آن از رهگذر ارزیابی آموزشی احساس شده است به طوریکه گروهی از صاحب نظران بهبود کیفیت و ارتقاء برنامه های آموزشی و درسی را هدف اصلی ارزیابی دانسته اند (عبدی، علی، ۱۳۸۴).

در آموزش و پرورش متوسطه شناخت هدفها، رسالتها، تشکیلات، محتوای برنامه ها، نیروها و امکانات، مسائل و روشهای موجود تعلیم و تربیت در هر یک از مقاطع و دوره های تحصیلی برای هرگونه برنامه ریزی، تغییر و تحول و بهبود کارآئی نظام آموزش و پرورش ضروری است. در بررسی آموزش و پرورش متوسطه در جامعه، در شرایط کنونی، با توجه به مسائل و مشکلات این دوره از یک طرف و ارتباطی که این مقطع تحصیلی با دوره ی تحصیلات دانشگاهی و نیازهای مشاغل و حرف جامعه دارد، از طرف دیگر اهمیت فوق العاده ای کسب نموده است.

نظر به اهمیتی که امروزه آموزش متوسطه در جهان و به ویژه در ایران دارد از نظر: ۱- رشد اخلاقی و معنوی، عقلانی، بدنی و اجتماعی. ۲- بروز و ظهور استعدادهای عمومی بویژه استعدادهای اختصاصی. ۳- ارتباط با رشد اقتصادی جامعه و تأمین نیازهای نیروی انسانی بخشهای صنعت، کشاورزی و خدمات بویژه در سطوح متوسطه. ۴- آماده کردن فارغ التحصیلان این دوره برای ادامه ی تحصیل و اخذ تخصص در دانشگاهها و مدارس عالی کشور دارد. بررسی این دوره از دوره های تحصیلی و آگاهی همه جانبه به موارد قوت و ضعف آن و شناخت مسائل و تحلیل آنها امری ضروری محسوب می گردد. بویژه اینکه استقبال از تحصیل در دوره های مختلف آموزشی از جمله آموزش متوسطه افزایش یافته است (ندیمی و بروج، ۱۳۷۲). بنابراین با توجه به اهمیت این دوره آموزشی محقق بر آن شد تا پژوهشی در همین زمینه جهت مشخص شدن نقاط قوت و ضعف مدارس متوسطه در شهر زاهدان انجام دهد و یکی دیگر از دغدغه های انتخاب این زمینه پژوهشی این بود که چرا دانش آموزان استان سیستان و بلوچستان نتایج درخشانی در آزمون ورودی دانشگاهها کسب نمی کنند بدین منظور چون مدارس متوسطه زمینه ساز ورود به دوره آموزش عالی می باشند از بین زمینه های مختلفی که جهت ارزیابی مطلوبیت این دوره با استانداردهای کشوری وجود دارد درونداد و فرآیند آموزشی این دوره جهت تحقیق و بررسی انتخاب گردید.

با توجه به پژوهش حاضر از دروندادها و فرآیندهای آموزشی مدارس متوسطه دوره دوم شاخه نظری شهر زاهدان ارزیابی به عمل می آید تا از این طریق میزان مطلوبیت آموزشی مدارس این شهر مشخص شده و برای بهبود آن همت گماشت. بنابراین بدیهی است که ارزیابی درونداد و فرآیند مدارس متوسطه دوره دوم شاخه نظری دست اندرکاران نظام آموزش و پرورش مخصوصاً مقطع متوسطه را که یکی از مراحل حساس زندگی دانش آموزان که

قرار است در آینده سکان دار عرصه علم و اقتصاد کشورمان شوند از نقاط قوت و ضعف برنامه آموزشی آنان آگاه کرده و در جهت اعتلاء و بهبودی اهداف این مقطع تحصیلی کمک خواهد کرد.

اهداف پژوهش

هدف کلی

ارزیابی درونداد و فرآیند آموزشی مدارس متوسطه شهر زاهدان در سال تحصیلی ۹۳-۹۲

اهداف جزئی

اهداف درونداد شامل ارزشیابی عوامل زیر است:

الف) عامل دبیران

- بررسی فعالیت های آموزشی و پژوهشی آنها در سنوات تدریس
- بررسی ارتباط دبیران با دانش آموزان در هر سه حیطه مهارتی، شناختی و عاطفی
- بررسی رابطه رشته تخصصی دبیر با درسی که تدریس می کند

ب) عامل دانش آموزان

- بررسی نظر دانش آموزان راجع به امکانات مدرسه
- بررسی تعامل دانش آموزان با دبیران
- بررسی علاقه و آگاهی دانش آموزان به رشته تحصیلی خود

ج) عامل برنامه درسی

- بررسی اهداف رشته تحصیلی مورد نظر
- بررسی مطابقت رشته های تحصیلی مدرسه با امکانات مدرسه
- بررسی مطابقت رشته تحصیلی با نیروی انسانی موجود در مدرسه
- بررسی تناسب برنامه درسی با نیازهای فرد

اهداف فرآیند شامل ارزشیابی عوامل زیر است.

الف) عامل فرآیند یاددهی-یادگیری

➤ بررسی راهبردهای یاددهی-یادگیری در تدریس شامل روشهای نوین و فعال یادگیری و غیره

ب) عامل فرآیند ساختی-سازمانی

➤ بررسی استفاده از امکانات مدرسه در جهت یادگیری دانش آموزان

ج) عامل فرآیند پشتیبانی-برقراری امور

➤ بررسی مطلوبیت گردش کار در مدرسه و نحوه توزیع امور رفاهی و آماده سازی شرایط برای یادگیری

دانش آموزان

سوال‌ها یا فرضیه‌های پژوهش

۱. دبیران از چه مرتبه علمی برخوردارند و مقالات و کارهای پژوهشی منتشر شده توسط آنها تاکنون چه وضعیتی را نشان می‌دهد؟
۲. دبیران در هنگام تدریس درس مورد نظر به چه میزان از روش‌های تدریس متنوع استفاده می‌کنند؟
۳. آیا دبیران فرصتی را برای مشاوره و رفع اشکال دانش‌آموزان در نظر می‌گیرند؟
۴. دانش‌آموزان به چه میزان از انتخاب رشته تحصیلی خود آگاهی دارند؟
۵. آیا برنامه درسی رشته تحصیلی دانش‌آموزان پاسخگوی نیازهای آنها می‌تواند باشد؟
۶. میزان رضایت دانش‌آموزان از نحوه تدریس دبیران چگونه است؟
۷. آیا رشته‌های تحصیلی مدرسه بر اساس امکانات مدرسه دایر شده‌اند؟
۸. آیا رشته‌های تحصیلی مدرسه بر اساس نیروی انسانی مورد نیاز مدرسه دایر شده‌اند؟
۹. در دسترس بودن وسایل کمک آموزشی برای تدریس چگونه است؟
۱۰. استفاده دبیران مدرسه از وسایل کمک آموزشی در فرآیند تدریس به چه میزان است؟

تعاریف نظری و عملیاتی واژه ها و اصطلاحات پژوهش

ارزیابی

تعریف نظری: ارزیابی فرآیند طرح ریزی، بدست آوردن و فراهم ساختن اطلاعات توضیحی و قضاوتی در مورد ارزش و مطلوبیت هدف ها، طرح، اجرا و نتایج به منظور هدایت و تصمیم گیری، خدمت به نیازهای پاسخگویی و درک بیشتر از پدیده های مورد مطالعه است (استافیل بیم و شینک فیلد، ۱۹۸۵؛ به نقل از فیض آبادی،)

تعریف عملیاتی: ارزیابی در این پژوهش از درونداد و فرآیند آموزشی مدارس متوسطه دوم شاخه نظری بر اساس الگوی سیپ^۱ به عمل می آید و دروندادهای شامل مدیران، دبیران، دانش آموزان، تجهیزات و امکانات و بودجه می باشند و فرآیندها نیز شامل فرآیند یاددهی- یادگیری، ساختی- سازمانی و پشتیبانی می باشد.

ارزیابی درونداد

تعریف نظری: این نوع ارزیابی به منظور مشخص کردن و سنجش قابلیت‌های موجود؛ راهبردهای برنامه های ممکن جهت تحقق هدفها؛ روشهای منظور شده برای اجرای راهبردها؛ تشکیلات و روشها و سایر منابع از جمله بودجه و زمان لازم انجام می شود به عبارت دیگر ارزیابی درونداد برای قضاوت درباره ی طرحهای آموزشی، راهبردهای اجرایی و امثال آن استفاده می شود (عباس بازرگان، ۱۳۸۳).

تعریف عملیاتی: در این تحقیق به عواملی مانند یادگیرنده، معلمان، برنامه درسی، امکانات و تجهیزات و بودجه اطلاق می شود.

یادگیرنده

تعریف نظری: به مجموعه افرادی که به عنوان دانش آموز و یا فراگیر وارد محیط مدرسه و کلاس می شوند و تمامی فعالیتهای یاددهی و یادگیری جهت آموزش وی انجام می گیرد.

تعریف عملیاتی: مجموعه دانش آموزان مقطع متوسطه دوره دوم شاخه نظری شهر زاهدان می باشند.

^۱. Cipp

دبیران

تعریف نظری: به مجموعه افراد فرهیخته ای که از توانایی علمی و اخلاقی مورد قبول آموزش و پرورش برخوردارند

تعریف عملیاتی: مجموعه دبیران شاغل در مقطع متوسطه دوره دوم شاخه نظری شهر زاهدان می باشند.

برنامه درسی

تعریف نظری: کلمه ی برنامه ی درسی، معادل واژه ی انگلیسی curriculum است، که این واژه ریشه لاتین دارد و به معنی "فاصله و مقدار راهی است که باید طی شود تا فرد به هدف برسد. علی شریعتمداری، برنامه ی درسی را به عنوان " کلیه ی تجارب، مطالعات، بحث ها، فعالیت گروهی و فردی و سایر اعمالی می داند که شاگرد تحت سرپرستی و راهنمایی مدرسه انجام می دهد" تعریف می کند. از این دیدگاه برنامه ی درسی صرفاً "محدود به تجارب و فعالیت های کلاسی دانش آموزان نمی شود. برنامه ی درسی محصول برنامه ریزی درسی است.

تعریف عملیاتی: مجموعه دروس پایه های اول، دوم و سوم مقطع متوسطه دوره دوم شاخه نظری می باشد.

امکانات و تجهیزات

تعریف عملیاتی: به کلیه وسائل موجود در مدرسه که جهت رفاه و تدریس مورد استفاده عوامل مدرسه قرار می گیرند قلمداد می شوند.

بودجه آموزشی: به مقدار سرانه واریزی و سایر درآمدهای مدرسه تلقی می شود.

مدارس متوسطه: منظور از مدارس متوسطه در این تحقیق دوره دوم متوسطه در شاخه نظری می باشد از سه رشته اصلی علوم تجربی، علوم انسانی و ریاضی و فیزیک تشکیل شده است.